

СТАНОВИЩЕ

от доц. Елена Тодорова, НБУ,

департамент „Дизайн”

**във връзка с конкурс за заемане на академичната длъжност
„професор” по област на висше образование 8. Изкуства,
професионално направление 8.2.**

Изобразително изкуство (текстилен и интериорен дизайн)

кандидат: доц. д-р Емилия Панайотова

Единственият участник в конкурса за академична длъжност “професор”, обявен от НБУ - доц. д-р Емилия Панайотова, представя своята монография на тема „Дизайнът. Как да го разбираме”.

В този монографичен труд са очертани основните насоки, за изследване на дизайна и създаването на цялостна представа за тази сфера на човешката дейност. Направеният анализ е не само от гледна точка на изкуството или техниката, но и от гледната точка на човека, като част от различни системи, в които той е неотменен елемент. Разгледани са основните елементи, участващи при създаването на конкретен дизайнерски проект: форма, композиция, цвят, ергономия, функционалност.

Разбирането за форма е от първостепенно значение и за разбирането на дизайна. На този проблем доц. д-р Е. Панайотова отделя специално внимание, като разглежда неразривната взаимовръзка между човека и средата, в която той съществува. Тя изяснява водещата роля на културните,

историческите и естетически потребности, които доминират в определен период от време и определят външния вид на определен предмет като част от конкретна предметна среда. В областта на дизайна формата не е просто израз на външния вид, тя е носител на определена естетика свързана с функционалното предназначение на предмета.

Разгледано е понятието композиция, като друга основна предпоставка за създаване на дизайнерски проект. Обяснени са видовете композиции: композиционно равновесие, при което има балансиране на отделните елементи и дисбаланса, при който се набляга на едни елементи, а други остават на заден план.. Обяснена е и ролята на цвета при различните композиционни решения.

В своя монографичен труд доц. д-р Е. Панайотова разглежда много подробно значението на ергономията за разбирането на утилитарно-функционалния аспект на дизайна, като анализира двете основни насоки на системата „човек – машина ; предмет на дейност – жизнена среда”.

Много съществено за дизайна, е проследяването на процеса на създаване на едно или друго дизайнерско решение. Това изисква добро познаване на етапите на проектиране, които засягат дизайнерската дейност. От разсъжденията по темата се налага извода, че дизайнерската дейност може да бъде описана като намираща се в „пресечната точка” на изкуството и инженерните науки. Съответно в процеса на проектирането в дизайна се използват подходите характерни и за двете области.

В монографията се анализират проблемите съпътстващи създаването на различните видове дизайн: моден дизайн, интериорен дизайн, текстилен дизайн, промишлен дизайн, графичен дизайн и др. Всеки от видовете дизайн се оценява не само според неговата функционалност и ергономичност, а също и според естетическите качества в зависимост от принадлежността към определено естетично течение. Не случайно стиловете в отделните видове

развитието на дизайна в много отношения съвпада със стиловете в изкуството, а понякога дори самият дизайн провокира създаването на произведения на изкуството поставящи нови насоки в развитието. Както посочва авторката, повечето от тези направления могат да си взаимодействат и да се допълват, като даден обект от дизайнерското решение може да бъде използван не само в рамките на традиционната за него система, а може да бъде използван и за други системи (т.е. в определени рамки става универсален).

В последната част на изследването „Дизайна. Как да го разбираме“, са очертани насоките на развитие на дизайна. Те се определят от новостите в технологиите, развитието на микробиологията и наноматериите, както и от социалните процеси протичащи в отделните общества и в човешката цивилизация като цяло. Като част от бъдещите тенденции за развитието на този вид дейност са описани устойчивия дизайн и еко дизайна, с водеща роля във важни отрасли като автомобилостроенето, опаковъчните материали, модата, различни предмети от бита. Авторката предвижда значително по-висока степен на индивидуализация на предметния елемент, както и съобразяването му с екологичните изисквания.

Монографията на е насочена не само към широката общественост, но и към студентите, изучаващи дизайн. Доц. д-р Е. Панайотова се занимава с преподавателска дейност още от 1989г. Започнала от Художественото училище за приложни изкуства в София, където преподава текстил, а в периода 2002 до 2006 е и директор на това училище. От 2006г е редовен преподавател по текстил в НБУ, департамент „Дизайн“. През 2006 г. ВАК и присъжда академичната длъжност „доцент“ по текстилен дизайн. През 2013г. защитава образователна и научна степен “доктор” на тема: „Природна форма и дизайн. Системен подход при изграждане на жизнената среда“. Успоредно с преподавателската си дейност, доц. д-р Е. Панайотова има множество изследователски и творчески изяви, публикации, участия в проекти и научни коференции. Творческите ѝ разработки са в областта на

текстилният и интериорния дизайн. Работи също в областта на компютърно генериран дизайн, живописа и дигиталните изкуства.

Като имам предвид приносните качества на монографичния труд, обемната научноизследователска и преподавателска дейност, богатото творчество на доц. д-р Емилия Панайотова, както и представената документация, предлагам на колегите от уважаемото Научно жури да ѝ бъде присъдено академичното звание „професор“ по професионално направление 8.2. Изобразително изкуство (текстилен и интериорен дизайн).

20.04.2016 г.

Доц. Елена Тодорова